

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของป่าต้นน้ำหมู่บ้านนาปลาจาด ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเพื่อสร้างรูปแบบกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาในการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าต้นน้ำ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยคือประชาชนในชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาในชุมชน เยาวชน ครู อาสาสมัครตำรวจบ้าน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา – ผาเสื่อ และผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เทคนิค A – I – C (Appreciation Influence Control) การสำรวจป่าไม้ในชุมชน คุณลักษณะทางกายภาพ ชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และคุณค่าต่อคุณภาพชีวิตของผืนป่าต้นน้ำต่อชุมชน กิจกรรมการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ป่าต้นน้ำของชุมชนด้วยกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ธันวาคม 2551 – 28 กุมภาพันธ์ 2553

ผลการศึกษาจากการสำรวจผืนป่าพบว่า มีการบุกรุกและเข้ามาใช้ประโยชน์โดยคนต่างพื้นที่ ชุมชนจึงกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำร่วมกัน ด้วยการจัดกลุ่มสำรวจพื้นที่ป่าไม้ในชุมชน การจัดหลักสูตรค่ายสิ่งแวดล้อมสำหรับเยาวชน การจัดตั้งชมรมอนุรักษ์ป่า เพื่อสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกของคนในชุมชนและเยาวชนในการอนุรักษ์ อนุรักษ์รักษา ป่าต้นน้ำให้เป็นแหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรสำหรับการใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนและพอเพียง